

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

74. ÅRGANG

31. MARS 1962

A V I N N H O L D E T :
FOLK UTEN FORTID? - CLAUDEL'S «JEANNE D'ARC» - FRA
TO HYRDEBREV - KATOLISISMEN I USA - TO SLAGS
PROTESTANTISME? - BLIKK PÅ TIDEN - UTENLANDSNYTT

NR
7

NESTE NUMMER UTKOMMER 14. APRIL 1962

Bryggerimester Hoflmayrs og hustrus legat

til beste for ubemidlet katolsk mannlig ungdoms oppdragelse og undervisning. Ansøking om å komme i betraktning ved utdeling (eller fornyelse av tidligere utdeling) av legatets midler må sendes soknepresten i St. Hallvarvs menighet, Oslo, Urtegt. 29 II, innen 14. april d.å. og må være anbefalt av vedkommende sokneprest.

Legatstyret.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 4. april: Andakt i St. Josephs Kapell kl. 19.30. Deretter samvær i foreningslokalet hvor en av damene forteller om Tyrol og viser lysbilder.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO,

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.

Kontortid 12—13 hver dag unntatt lørdag.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josephs Institutt	} Oslo
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Oslo
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Arendal
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	} Arendal
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Bergen
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Bergen
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Drammen
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Hammerfest
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	} Hønefoss
St. Mikael's Prestegård	
St. Theresia kirke	} Hønefoss
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Lillestrøm
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	} Tromsø
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården	
St. Olavs kirke	} Tønsberg
St. Olavs Prestegård	

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

FORENINGEN SVALENE

arrangerer et åpent møte torsdag 5. april kl. 20.00 i Storsalen, Universitetsgt. 20 III, Oslo.

Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P. taler om «Abbé Pierre og Emmaus-bevegelsen» og stud. mag. art. Nils Heyerdahl forteller om arbeidet i slumstrøkene i Lima. Lysbilder.

Gratis adgang.

ST. FRANCISKUS III ORDEN

har møte fredag 13. april kl. 19 i St. Hallvarvs kirke.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv. 5, Oslo.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSK BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, I. etg. Tlf. 41 04 41.

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30, i Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

FRANCISKUS-CENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings- og lesesentrum.

Åpent hverdager kl. 10—13, 16—20.
Lørdag kl. 10—12.30.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 1. APRIL (4. søndag i Fasten - «Laetare»): Ep. Gal. 4, 22—31. Ev. Joh. 6, 1—15. Samtlige dager i uken: Ferialdager.

SØNDAG 8. APRIL (Pasjonsøndag): Ep. Hebr. 9, 11—15. Ev. Joh. 8, 46—59. Samtlige dager i uken: Ferialdager.

SØNDAG 15. APRIL (Palmesøndag): Ep. Filipp. 2, 5—11. Ev. Lidelseshistorien iflg. Matheus.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
	OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 m.eng. pr.
St. Hallvarvs kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberget. 15, tlf. 55 07 71	8.15-9- 11.30	10.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchaussen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN, St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
STABEKK: Maria Kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvarvs kapell, tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20 221	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, tlf. 7558 Mariabeimen, Norge, tlf. 7184	8.30	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21

FOLK UTEN FORTID?

Er det lenge siden De var i Middelalder-avdelingen på Historisk Museum? Midt i denne vår over 900 år gamle norske hovedstad som — etter hva øynene ser — synes grunnlagt engang tidlig i forrige århundre, kan en uten videre, en stille formiddagstime, dukke inn i en annen tankeverden, en tid da det norrøne kulturmønstrer og den katolske tro dekket hverandre. For den som kan tyde ansikter er der litt av hvert å lese i trekkene til de gamle treskulpturene, enten det er bondefriske lokalhelgener og madonnaer med norsk bygdepreg, eller forfinede europeere med innadventt, reflekterende uttrykk, som Hellig Olav fra Brunlanes, eller den ukjente biskopen fra Haslum, her nederst på siden.

Ser han godt etter er det endog mulig at han, i hvert fall nå om dagen, finner antydningen av et trist og litt ironisk smil på enkelte av ansiktene. For få er de, og færre kan de bli. Middelalderkunsten er nemlig alvorlig truet her i landet. Bli der ikke tatt kraftig affære, kommer vårt slektledd, de knusktørre sentralvarme-museers generasjon, til å skrive det siste kapittel i den delvis nok så triste beretning om vårt forhold til fortidsminnesmerkene.

Er vi et folk uten fortid? Det er ikke langt fra sannheten å si at mentalt og psykologisk er vi nesten det, — pietet og tradisjonsbevissthet hører såvisst ikke til våre nasjonaldyder. Reiser en i Sverige, oppdager en ikke bare hvor mye *mer* de har bevart fra sin middelalder, men også hvor meget *bedre* de tar vare på det, enten det restaureres på plass eller samles i museer.

Vi har mindre å rutte med.

Reformasjonens billedstormere gjorde det første innhugget — les *Ivar Kleivens* «Danskaner reinskar Loms-kyrkja»! Brandene tok også sitt — det var jo fortvilende mye tre-arkitektur omkring våre kunstsatter og arkiver. Så kom vanskjøtselen — stavkirker ble revet og snusbrune og hvitmalte bygdekirker i «bedehus-gotikk» kom i stedet, klosterruinene ble beitemark for sau og gjeiter. Selve nasjonalhelligdommen lå bokstavelig talt med knekket rygg — se på fotoene av Nidarosdomen før restaureringen!

Og endelig — farlig sent — fikk vi fart på oss for å

redde hva reddes kunne. Der er gjort mye godt arbeide siden århundredskiftet — ikke minst har en tilbakeført bygninger og kunstgjenstander til deres opprinnelige skikkelse med både skjønn og dyktighet. Fortidsminnebevaringen kunne faktisk synes under kontroll, innenfor rammen av de eksisterende arkeologiske og antikvariske instanser og de årlige bevilgninger, og den fortjente søndagshvile vinket like om hjørnet.

Men langt derifra! Nå ringer alarmklokkene igjen — Men fremstående belgisk konserveringsekspert, dr. *Coremans*, har pekt på to klare fakta som fortjener vår fulle oppmerksomhet. Den første er at vi har uhørt rike og originale middelalderskatter i våre *tre-malerier*, ikke minst antemensaler (alterforstykker). Det andre er at disse verdiene ikke blir tatt faglig og forsvarlig vare på, og for en stor del — kanskje 50 % — vil være ødelagt i løpet av 50 år, dersom ikke noe drastisk blir gjort. Ikke minst viser det seg at de utsettes for en type tørr varme som hurtig vil utrette hva århundrene ikke greide: Å ødelegge både farver og treverk. Disse kunstsattene er også så mange at vi savner den tekniske kapasitet til å ta virkelig vare på dem, innenfor våre muligheter idag. Der melder seg med andre ord et nytt opplegg til en virksomhet vi bare så altfor gjerne henfaller til: Å gjøre oss selv arveløse — ved en blanding av sommel og sviktende verdians.

Her må noe gjøres. Vi ryster idag på hodet over de bygdefolkene som langt ute i forrige århundre ikke hadde bedre vett enn at de lot tyske oppkjøpere få en stavkirke til rivning for 115 kroner. Vi bør visst heller tenke på våre egne etterkommere og de tanker *de* vil gjøre seg over dagens velstands-Norge dersom der somles og famles når det gjelder å redde disse uerstattelige verdiene. For de blir ikke vennlige!

HRM.

Norsk middelalderbiskop — smiler ironisk?

CLAUDEL'S «JEANNE

ET DIKT OM

Fra oppførelsen på Det Kongelige Theater i København.

Den 6. april oppføres Paul Claudel's og Arthur Honegger's «dramatiske oratorium» *Jeanne d'Arc* på bålet i Universitetets Aula i Oslo, med Liv Strømsted som Jeanne og Gisle Straume som Broder Dominikus, og under medvirken av kor og Filharmoniske Selskaps orkester. I mer enn én forstand blir det en begivenhet i vårt kunstliv — blant annet er det første gang et verk av den store franske dikteren oppføres i Norge. Riktignok har en måttet oppgi planene om en scene-versjon av dramaet, men også i resitasjon har Claudel's verk om Jeanne d'Arcs martyrium en betagende virkning, og der er lagt et stort og tålmodig arbeide ned i å gjøre denne oppførelsen så god som mulig. Vi finner grunn til å gi dette sjeldne og ledige arrangementet vår varme anbefaling.

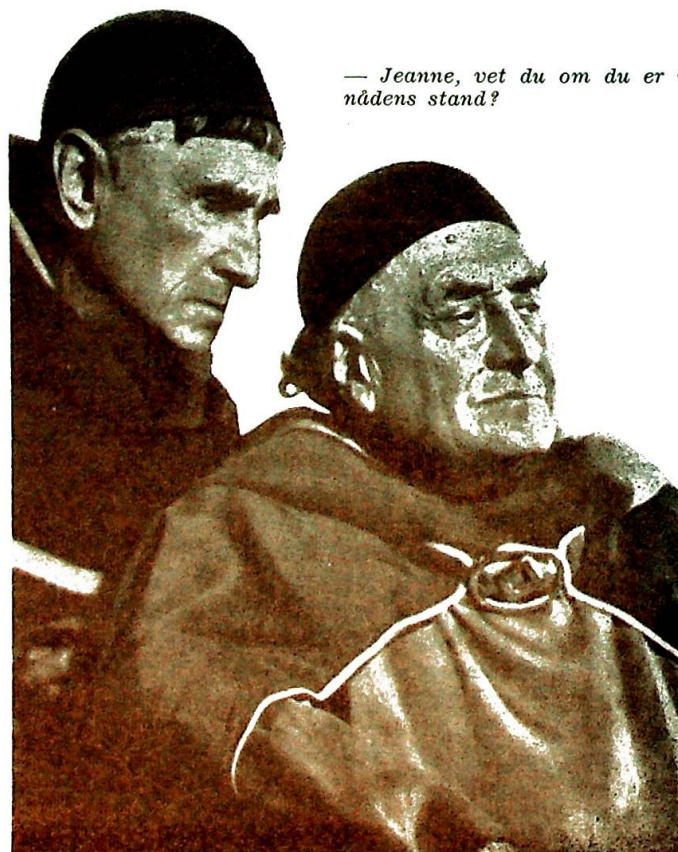
Det minnes også om at Katolsk Forum tre dager før, tirsdag den 3. april, arrangerer en foredragsaften over Claudel's «*Jeanne d'Arc* på bålet».

På disse to sider bringer «St. Olav» noe av det historiske bakgrunnstoffet for Claudel's poetiske mesterverk, med illustrasjoner fra dansken Carl Th. Dreyer's fremragende stumfilm om *Jeanne d'Arc*.

Var det et viktig anliggende for Gud å få britene ut av Frankrike? Så prosaisk kunne en spørre over en menneskeskjebne som Kirken har kalt hellig, og som Vestens fantasi og diktning har kretset omkring og brodert på helt siden et bål for over 500 år siden ble tent nede i Rouen, og frem til denne dag.

For troens øyne er maktpolitikken i det 15. århundre likegyldig — det som Kirken har gjenkjent i denne bondepiken fra Domrémy, det er kjærligheten; den kjærligheten som er hellighetens råmateriale, fordi den er Guds anliggende i et menneske. Sammen med troen og håpet hevet den henne opp i Hans vennskap. Menneskers kjærlighet tar så mange veier, men i denne ene egenskap uttrykker vi ikke desto mindre oss selv. Og i Jeanne d'Arc's kjærlighet til sitt land lå hennes særlige mulighet for å vokse inn i et større fedreland enn det jordiske. Derfor er Jeanne ikke bare et nasjonalsymbol for franskmenn — det er Verdenskirken som holder henne frem som et eksempel for menneskeheten: Også fedrelandskjærligheten, som så lett forfaller til hat og grusomhet, kan altså åpne seg mot himmelen.

Ved sekstiden om eftermiddagen den 23. mai 1430 ble Jeanne d'Arc tatt til fange — av landsmenn. Burgunderne, hennes fiender, utleverte henne til engelskmennene, og i februar det følgende året begynte retts-

— Jeanne, vet du om du er i nådens stand?

D'ARC PÅ BÅLET»

HELLIGHETEN

saken mot henne i Rouen. Hele hennes verk lå bak henne — nå var hun klar til det siste offer.

Den fattige bondepiken ble dag etter dag forhørt i en krets av teologer, jurister, politikere som var fast bestemt på at hun skulle dø. Noen av dem trodde hun var heks, andre var «bare» kynikere. Alle midler ble tatt i bruk mot henne, ordsnarer, forvrengninger, nervepress og fysisk brutalitet — endog hennes skriftemål sørget vokterne for å avlytte. Det er et rått, månedslangt stormløp mot troen og tilliten i et kristenmenneske på bare 19 år.

Det er på «stemmene» at de søker å fange henne — de røster som helt fra første stund av hadde sagt Jeanne hvordan hun skulle handle. Og vi moderne, som er så forgitt med mer eller mindre fordøyet psykologi, spisser ører: Er Jeanne's åpenbaringer bare en nevro-tikers tvangsforestillinger?

Rettsreferatene forteller noe annet: Mon ikke det merkeligste miraklet i Jeanne d'Arc's fengslende liv er denne sunne og robuste *usårligheten* vi leser ut av hennes svar. Hun går trygg som et barn gjennom et minefelt — med det rene hjertes sikkerhet unnviker hun fellene de legger for henne.

Der er en berømt ordveksel mellom Jeanne og den dyktigste av forhørslederne, *Jean Beaupère*. Etter å ha trettet henne ut med alleslags spørsmål legger han, ganske stillferdig, en dødsens farlig snare:

— Jeanne — vet du om du er i nådens stand?

Retten må ha hevet efter pusten — sier hun ja er det nesten like fellende som om hun svarer nei: I begge tilfeller kan de kaste seg over henne. En av bisitterne i retten, *Jean Fabri*, synes det går for vidt og roper opprørt: «Et slikt spørsmål kan man ikke stille piken!» Men han blir avbrudt av rettens formann og Jeanne's hovedfiende, biskopen Cauchon, som roper: «Stille!»

Så svarer Jeanne rolig: «Er jeg det ikke, ber jeg Gud hjelpe meg inn i den, og er jeg det, ber jeg Gud bevare meg i den.» Og hun legger til: «Jeg ville være det ulykkeligste menneske på jorden om jeg visste at jeg ikke var i Guds nåde.»

Det er som om kretsen av intriganter viker unna for det sterke lyset fra den anklagede — noen bryter også opp fra Rouen for godt. De har skjönt hva dette er for slags prosess.

Beaupère skifter spor — han vil lokke uttrykk for *hat* frem i henne. Det lykkes ikke — Jeanne taler hver gang med selvfølgelighet om hva hun holder av: Hun hater ikke fienden, hun elsker sitt folk. Og etsteds i ordfektningen dette merkelige utropet:

— Når jeg gikk til angrep på fienden bar jeg alltid mitt eget banner — for å slippe å drepe noen. Jeg har aldri drept noe menneske!

Resultatet var gitt på forhånd — hun *skulle* dømmes. Kirkens oppreisning ved rehabiliteringsprosessen mange år senere avslører justismordet. Da

flammene slår opp om henne på torvet i Rouen har dommerne samlet en slik sum av skyld og overgrep på sin kappe at en skjønner ikke de har kunnet gjennomføre det — selv tidens råskap tatt i betraktning. Og siden har menneskesinnet aldri sluppet henne.

Det er som kristen dikter at *Paul Claudel* har skapt sin «Jeanne d'Arc på bålet» — det gir ham en avgjørende fordel fremfor en *G. B. Shaw* og en *Jean Anouilh*, som jo i sine veldreide dramaer egentlig bare har lekt med det storslagne temaet. Fra første stund av i Claudel's drama står Jeanne allerede lenket til bålpelen og ser sitt liv dra forbi i bilder — ved hennes føtter sitter St. Dominikus, *tankens* representant i helgenskaren, og forklarer dette livet for henne, inntil han går bort, fordi Jeanne alene — sterk og seende — går inn i sin ytterste gjerning, det brennoffer som krones i ropet: «Men Gud er den sterkeste!»

At vi også hos oss får møte dette usedvanlige verket, der trosvelden bæres frem av stor poesi og skjønn tone, er en begivenhet som fortjener å bli verdsatt efter fortjeneste.

☆

«Så snart Jeanne flyttes utenfor den kristosentriske sfære, så snart man forsøker å vurdere henne som en naturbegavelse, en spontan vilje-eksplosjon, et stykke sunn fornuft — naturligvis med kristen farve, ettersom tiden var kristen — mister man kontakten med kjernen i hennes personlighet. Alt hun gjør, alt hun sier, har sin grunn i hennes nære tilknytning til kristendommens sentrale hemmeligheter. Hun har aldri kunnet glemme, at den som Gud utvelger, må regne med å skulle dø for hans skyld.»

(Sven Stolpe: «Jeanne d'Arc»).

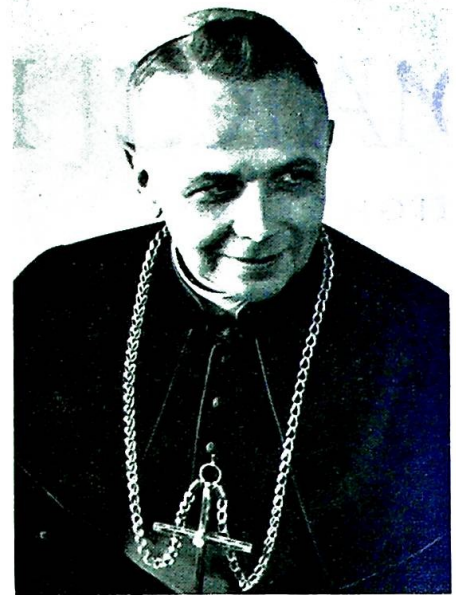

GEISTLIG OG LEG

I sitt hyrdebrev for Fasten 1962 kommer den apostoliske vikar for Midt-Norge, biskop *Johannes Rùth*, som også vier det kommende kirkemøte sine betraktninger, inn på den fornyede sans for Kirkens sanne struktur som nok vil bli en av konsilets åndelige frukter. Mgr. Rùth skriver blant annet:

«Det har aldri hersket noen tvil om bispeembetets fullmakter. Men nettopp i våre dager er det så viktig som kanskje aldri før at biskopenes stilling som apostlenes etterfølgere kommer klart til syne i den verdensomspennende Kirkes hierarkiske oppbygging på apostlenes grunnvoll. Det samme gjelder for legfolkets livsnødvendige funksjon i Kristi mystiske legeme. Allerede i urkirkens dager var det slik at legfolket følte sitt fulle medansvar for gudsrikets trivsel. I de senere århundrer trådte dette alminnelige prestedømme til en viss grad i bakgrunnen. Men i våre dager opplever det en forjettelsesfull fornyelse. Og denne fornyelse er ikke kommet nedenfra som en opposisjon mot en «prestekirke». Den ble satt i gang fra aller høyeste hold ved de siste pavers inntrengende oppfordring til den «katolske aksjon» — d.v.s. til et harmonisk samarbeid mellom legfolk og presteskap. Etter all sannsynlighet vil derfor også nutidens legapostolat bli behandlet på det andre Vatikankonsil.

Når paven sier at konsilets hovedformål er følgende tre: å fremme troens utvikling — å fornye de troendes religiøse liv — og å tilpasse den kirkelige disiplin etter vår tids krav, da er det nokså nærliggende å anta at en klar formulering av den gamle trossannhet «Kirken er Kristi legeme» vil være et av de mest fundamentale grunnemner på det kommende kirkemøte. På dette grunnlag skal kirkemøtet så ta fatt på sin andre hovedoppgave å fornye hele kirkens religiøse liv. Og for å bidra til at dette religiøse liv på en virksom måte kan utfolde seg,

Biskop Johs. Rùth, Trondheim.

skal den kirkelige disiplin bli tilpasset etter vår tids krav.

I en viss forstand kan man altså si at kirkemøtet vil modernisere den katolske kirke, men uten å oppgi en tøddel av urkirkens apostoliske kristentro. Tvertimot — det vil fornye vårt kristenliv på det grunnlag som etter Pauli ord er lagt — og som ingen kan legge på en annen måte enn Kristus selv har gjort det. I den samme mening sier han i sitt brev til efeserne: «Ved å øve sannheten i kjærlighet skal vi i alle måter vokse i Ham som er hodet, Kristus. Av Ham er hele legemet sammenføyet og forenet ved gjensidig samvirke av alle lemmer . . . så det kan vokse og bygge opp seg selv i kjærlighet» (Ef. 4. 15—16).

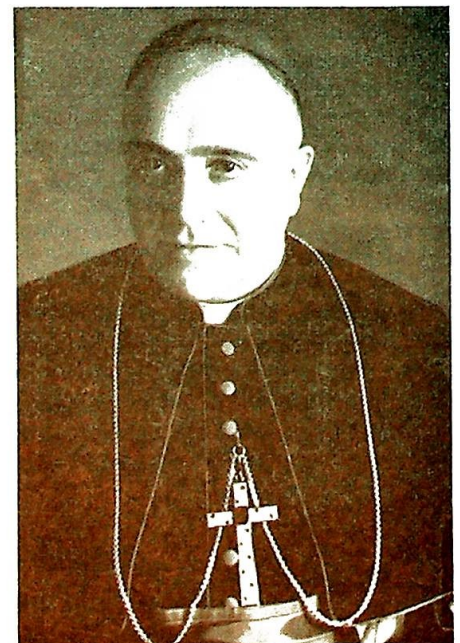
Det kan altså ikke være tvil om at kirkemøtet angår oss alle. Til syvende og sist er det ikke noe annet enn et verk av den Hellige Ånd.»

DEN LEVENDE ÅND

Den apostoliske vikar for Nord-Norge, biskop *Johannes Wember* har likeledes viet sitt hyrdebrev for fasten til Det II. Vatikankonsil. Han minner om at «det kommende kirkemøte likesom alle kirkemøter er et internt anliggende for Kirken, men det betyr jo aldeles ikke at Kirken ikke er interessert i våre i troen adskilte brødre; tvertimot: Kirken kjenner seg selv som Jesu Kristi hemmelighetsfulle legeme, hvis hode Kristus og hvis lemmer de dømte er. Kirken vet at dens vesen nettopp består i den av Jesus Kristus gitte og ved hver gyldig dåp nådefullt realiserte sakramentale, virkelige og overnaturlige enhet mellom de dømte. Denne enhet de dømte seg imellom og deres enhet med Kristus er en realitet som ikke noe menneske har innvirkning eller innflytelse på. Den blir grunnlagt ved dåpen. Denne realitet hører den overnaturlige sfære til; men overnaturlig er aldeles ikke ensbetydende med uvirkelig. Tvertimot tilkommer den overnaturlige realitet en virkelighet som er mere sikker og mere fast enn en virkelighet som hører den rent menneskelige sfære til.

La oss takke Gud for den virkelighet at alle som er døpt, ved dåpens sakrament er innlemmet i det ene Jesu

Kristi hemmelighetsfulle legeme og derved er en enhet i og ved Jesus Kristus. La oss takke Gud for at denne

Biskop Johs. Wember, Tromsø.

Olsok 1962

Uansett hvordan en bedømmer historien, var Hellig Olavs fall på Stiklestad 29. juli 1030 en hendelse som gir oss grunn til å tale om en ny æra i norsk historie. Det er et faktum at nettopp den norske nasjonalhelgens død førte til kristendommens definitive gjennombrudd og folkekirkens grunnfestede stilling i Norge. Genuin romersk-katolsk kristendom smeltet sammen med norrøn folkekarakter og frembrakte en kultur av enestående rikdom. Politisk betydde tiden etter 1030 et like definitivt gjennombrudd for riksenhetsideen.

Hellig Olavs død på Stiklestad sådde en fruktbringende sæd. Tallrike er da også de undere overleveringene beretter omkring helgenkongen, og talende er de vitnesbyrd en har om valfartene til Nidaros — Hellig Olavs by. Det er ingen tilfeldighet at han for ettertiden ble stående i norsk historie som «Rex perpetuus Norvegiæ».

Olsokfeiringen er i ferd med å få ny vind i seilene i våre dager — og det skyldes også kristne utenfor Moderkirken. Å peke på nødvendigheten og ønskeligheten av at også vi katolikker innser betydningen av dette, skulle være unødvendig.

I likhet med en rekke tidligere år har Trondheims-

de døptes enhet ikke kan røkkes av menneskene, for ellers ville de vel også ha ødelagt den. La oss glede oss over at denne enhet er et uforanderlig faktum, til tross for all sørgelig og smertelig splittethet som deler de kristne i mange adskilte kirkesamfunn. Dette uforanderlige faktum innebærer at alle døpte er Kirkens lemmer i mystisk, hemmelighetsfull forstand.»

Biskop Wember understreker videre det store ansvar Pavens initiativ legger på den enkelte katolske kristne, også utenfor geistlighetens og hierarkiets krets:

«Når kirkemøtet fatter sine beslutninger og gir sine direktiver, kan den tilsiktede indre fornyelse derved ikke bli oppnådd. Selv de beste og mest hensiktsmessige bestemmelser og retningslinjer kan ikke erstatte den levende ånd. Selve kirkemøtet kan nok gi bestemmelser og retningslinjer, men det står til oss å gjennomføre og virkeliggjøre dem. Helt sikkert er vi alle klar over at målet bare kan oppnås ved at vi alle går inn for fornyelsen av det religiøse og åndelige liv. Etter beste evne og med alle krefter må vi gjøre vår innsats for igjen å styrke de grunnsetninger som gir hele livet og livets enkelte områder mening og mål, og at alt omfattes og gjennomtrenges av evangeliets lov — for å presisere vår oppgave med de ovenfor siterte ord av vår Hellige Far.»

katolikkene også i 1962 tatt på seg å arrangere valfart til Stiklestad i forbindelse med Olsok. En komité er allerede i gang med tilretteleggelsen av arrangementet, og når dette er skjedd såvidt tidlig, er det i håp om at en i år vil få en så bred og representativ deltagelse som vel mulig — både fra inn- og utland.

Interesserte kan henvende seg til *Stiklestadkomiteen, Katolske prestegård, Prinsens gt. 22 a, Trondheim*, som med glede vil bistå med nærmere opplysninger. Hvis en har innkvarteringsvanskeligheter i forbindelse med oppholdet i Trondheim, vil komiteen også stå til tjeneste. En bør da være ute i så god tid som mulig — juli er jo feriemåneden fremfor noen annen, og innkvarteringsstedene vil dermed også være hardt presset.

Det ville være en god idé å la en valfart til Stiklestad 29. juli inngå i ferieplanene for sommeren 1962.

«SVALENE»

ber oss gjøre interesserte oppmerksomme på to anledninger til å lære deres arbeid, og særlig virksomheten i Lima (cf. «St. Olav» nr. 6), nærmere å kjenne. I *Kringkastingsprogrampost «Hus og heim» lørdag 31. mars kl. 11.35* taler Nils Heyerdahl om tiltaket, og *torsdag 5. april kl. 20* arrangerer «Svalene» et informasjonsmøte i *Studentforbundets sal, Universitetsgaten 20 III, der Nils Heyerdahl forteller om Lima-innsatsen og viser lysbilder, mens pater Rieber-Mohn orienterer om Abbé Pierre's tanker om hjelpen til dem som lider nød.*

FASTEPREKENER

i *St. Olavs Kirke, Oslo, hver søndag kl. 19* ved pastor A. Høgh.

- 1. april: «Jesus og Judas».
- 8. april: «Er du Kristus, da si oss det».
- 15. april: «Jesus og døden».

FRANSKE FASTEPREKENER

Carême français dans l'Eglise Saint Dominique, Neuberggaten 15, Oslo.

Prédicateur: R.P. Martin Drouzy, supérieur des Dominicains de Copenhague.

- 1. avril: «Pâques est un rassemblement».
 - 8. avril: «Pâques est une fête».
 - 15. avril: *Lecture de la Passion selon St. Matthieu.*
- Les prédications ont lieu au cours de la messe du soir à 19 heures.*

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neuberggt. 15, Oslo

Tirsdag 3. april kl. 20:

PAUL CLAUDEL'S «JEANNE D'ARC PÅ BALET»
ved pater Hallvard Rieber-Mohn.

Den 6. april i år, tre dager etter dette foredraget, er der Oslo-premiere på den store franske dikteren Paul Claudel's oratorium over Jeanne d'Arc's skjebne — en bøyestemt lovsang til helligheten i en av Guds utvalgte. Dette er en gjennomgåelse av Claudel's tekst.

Tirsdag 10. april kl. 20 arrangerer Katolsk Forum en KIRKEKONSERT i St. Dominikus Kirke, til inntekt for «Svalene»s innsats i Lima. Medvirkende: Organisten Bjørn Boysen og fløytisten Alf Andersen.

KATOLISISMEN

Katolisismen har i vårt århundre hatt en stadig og hurtig økende innflytelse på amerikansk kultur og samfunnsliv, og er ikke minst kommet i søkelyset ved valget av den første katolske president for et par år siden. I denne artikkelen kaster en engelsk dominikaner, pater Illtud Evans, et ransakende blikk på amerikansk katolisisme og peker på både dens sterke og dens svakere sider.

Tallene er selvsagt fantastiske. Den interesserte europeer må nødvendigvis bli fengslet av statistikken over den katolske aktivitet i USA: En katolsk befolkning på 45 millioner, med 55 000 prester, 170 000 nonner (av dem er det nesten 100 000 som underviser i skoler), 267 universiteter og colleges, med tilsammen mer enn 300 000 studenter, 10 000 folkeskoler med over 4 millioner elever og 850 hospitaler av enhver art, hvor fler enn 14 millioner pasienter ble behandlet i 1960. Samme år ble nesten 132 000 konvertitter opptatt i Kirken.

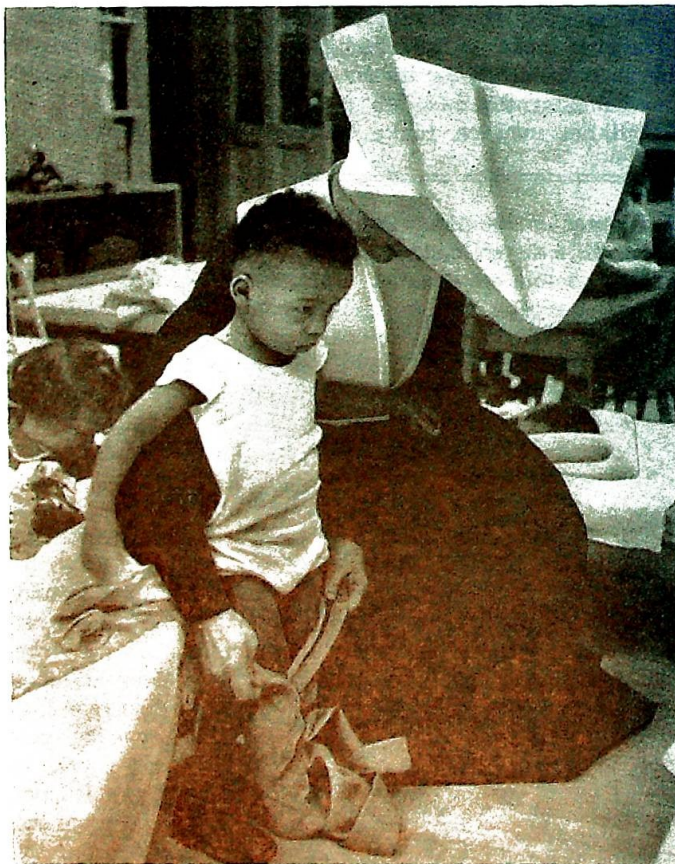
Statistikken spiller en rolle, om ikke for annet, så fordi det er den eneste måte å fremlegge uomtvistelige fakta om Kirkens vitalitet på, på de områder hvor dette rent utvendig sett kan bli målt. Den forteller også noe om de amerikanske katolikkers enestående generøsitet: Uten noen hjelp av offentlige midler har de bygget opp et system av kirker og skoler som er uten sidestykke i Kirkens historie. Men Kirken er jo ikke hare en organisasjon som kan bli bedømt etter sin effektivitet eller ut fra det bildet verden har av dens suksess. Det er lett for en besøkende fra et eldre og mer tilfeldig preget samfunn å undre seg litt over alle disse tegn på et superorganisert maskineri, — den elektriske skrivemaskinens diskrete summing i teppebelagte biskopelige sekretariater, mengden av Monsignores med dokumentmapper, de skinnende sorte Chryslerne, for så i alt dette å se en kirkelig parallell til den forretningsadministrasjon som blir prist så høyt i enkelte handelstidsskrifter. Dessverre er det altfor mange iakttagere som ikke hever seg over dette overfladiske bedømmelsesnivå, som så allikevel ikke viser annet enn at Kirken bruker — selvfølgelig — de materielle midler den trenger til sin misjon i verden, her og nå.

FRA IMMIGRANT-KIRKE TIL AMERIKANSK INSTITUSJON

Ikke desto mindre er det av betydning at Kirken er så dypt forankret i amerikansk liv, og på en slik måte at amerikanerne lett forstår den. Der er et ganske langt skritt fra immigrantenes Kirke, som for det meste ble sett ned på som fremmedartet, til den Kirken som nå har fått sin plass som en av de mest typisk amerikanske institusjoner. Robert Cross, en meget skarpsindig ikke-katolsk iakttagere, kan tilogmed finne det forsvarlig å si at «katolisismen er tilslutt blitt en del av den amerikanske kultur». Her kan man med god grunn understreke ordet «tilslutt». Helt til for nylig var Kirkens arbeide så og si utelukkende konsentrert om problemene med å sørge for de store innvandrersjømmene. Ni millioner katolikker kom til Amerika på mindre enn ett århundre, og de brakte med seg sin loyalitet overfor sprog og tradisjoner fra Irland, Italia, Tyskland og Polen, tradisjoner som hadde lite felles med de vaner og livsformer som utgjorde den aksepterte amerikanske levemåte.

Kirken har i virkeligheten få røtter i De Forente Staters tidlige — og formgivende — historie. Selvsagt hadde vi den katolske kolonisasjonen av Maryland, det merkelige skjulte katolske liv i New Mexico og misjonene i California. Og de franske jesuittmisjonærenes innflytelse, som fremdeles gjør seg gjeldende i byer som Detroit og St. Louis, kan ikke ignoreres. Men det ble funnet lite plass for katolske idéer og målsetninger i de amerikanske institusjoners utvikling, og de millioner av etterkommere av katolske immigranter ble lett vint avfeiet av New Englands protestantiske intellektuelle som en underlegen rase, som iallfall falt utenfor det «riktige» livsmønster, slik det ble oppfattet i de kretser. Det var slike menn som Kardinal Gibbons' og Erkebiskop Irelands store vidsynte arbeide som etterhvert førte til at Kirken i Amerika ble til Amerikas Kirke, med faste røtter i et fritt samfunn. Deres understrekning av katolikkers rett til — og fremfor alt plikt til — å ta full del i deres lands liv og kadrer, kan i dag synes en selvfølgelig ting. Men de fremholdt dette i en tid da Kirken fremdeles var oppslukt av egne, regionale interesser, mens den kjempet for å assimilere sine egne meget forskjelligartede elementer, og bare vendte seg til forsvar mot de groveste av sine fiender.

Det var unngåelig at katolikkenes nasjonale opprinnelse gjenspeilet seg i deres politiske holdning, det var også unngåelig at presset fra anti-katolsk agitasjon

I en av New York's barnekrybber stiller en slumsøster en liten representant for millionbyens nye proletariat: Innvandrerne fra Puerto Rico.

I USA

førte til dannelsen av de såkalte «forberedende parti-møter», hvis innflytelse fremdeles er et viktig, og ofte skadelig politisk trekk når det gjelder kommunale saker i byer som Boston og New York. Det er opplysende i denne sammenhengen å huske at president *Kennedy* er barnebarn av «Honey Fitz», en typisk Boston-irsk politiker. Det å klatre oppover i Amerika er en hurtig prosess, og katolikkene, selvom de for det meste startet sent, er nå absolutt «med i løpet».

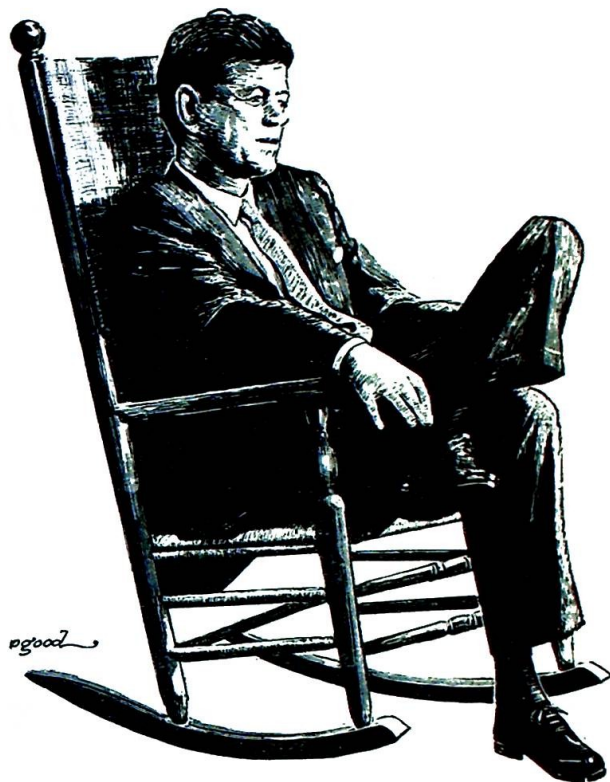
ÅNDELIG VITALITET?

Hvis en forsøker å analysere Kirkens åndelige styrke i USA, er der nødvendigvis en fare for å generalisere, på basis av fakta som aldri kan bli almenyldige. Men en blir med én gang slått av en robust og selvfølgelig tro, og av en meget solid *praktisert* kristendom som sikkert ikke har noe sidestykke i vår tids Europa. En må innrømme at kirkebesøk av enhver art inntar en stor plass i amerikanerens liv. Det inngår i en sosial tilpasning til miljøet som nok er av særlig følbart betydning i landområdene og i mindre byer. Men beviset for den katolske livskraft ligger fremfor alt i slike fakta som de mange preste- og ordens-kall, og mest bemerkelsesverdig, i den store interessen for retretter hos legfolket. Når 300 000 legfolk holder en lukket retrett pr. år, organiserer alt selv, og overholder en streng taushet (som unektelig kan ha sin særlige mening i det amerikanske livets jag og larm), må en revidere det gjengse inntrykket av en kommersialisert katolsk menighet som for størstedelen er opptatt med organisasjonsproblemer. I Gethsemani, kjent ikke minst på grunn av *Thomas Merton*, som har bidratt, så sterkt til den amerikanske katolisismens åndelige vekkelse gjennom sitt forfatterskap, finner en uke etter uke store grupper av aktive, engasjerte legfolk som oppriktig deler cistercienser-munkenes religiøse og liturgiske liv. Deres nærvær er på en måte mer bemerkelsesverdig enn munkenes.

En får inntrykk av at inntil nå har de siste års liturgiske fremskritt i den katolske verden hatt bare liten direkte virkning på det katolske liv i USA. Amerika er forblitt et land for novener og «helgenskrin», og de mange geistlige av den konservative irske tradisjon gjør at fremgangen — slik som i Irland — vil bli langsommere enn hva legfolk flest liker. Men selvfølgelig er det mange unntagelser fra en slik generell påstand, og arbeidet og publikasjonene til f. eks. Benediktinermunkene fra Collegeville har hatt en dyp virkning på det religiøse livet i mange sogn og sikkert på de fleste katolske colleges over hele landet. Men fromheten er fremdeles sterkt individualistisk i sitt uttrykk, og et blikk på de fleste katolske blader vil vise en sterk interesse for hva man kunne kalle nyttebetonte argumenter for Kirkens lære. Ikke noe sted er det så stor interesse som i USA for *moralteologens* rolle, som den utrolige debatten om retten til å forsvare sitt tilfluktsrom under atombombeangrep nylig viste.

KATOLSK UTDANNELSE

Det som er oppnådd når det gjelder muligheten for katolsk utdanning vil nødvendigvis måtte imponere en utlending. Hva «anlegg» angår er det ganske fantastisk.

Senator John F. Kennedy's valg til USA's første katolske president styrket de amerikanske katolikkers selvfølelse.

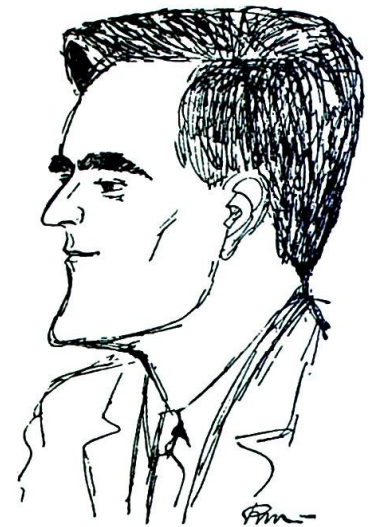
En kan så og si ikke besøke en skole eller et college hvor ikke ærgjerrige byggeplaner er under utarbeidelse. Hittil har en hovedsakelig konsentrert seg om å sørge for en hurtig voksende katolsk befolkning, og under alle omstendigheter må et stadig større antall katolske studenter gå på «nøytrale» universiteter, fordi de katolske institusjoner ikke har håp om å skaffe nok plass til dem alle. Således har det katolske universitetet i en av de store byene 3 000 studenter, med ca. åtti prester ved fakultetet, mens det uavhengige universitetet har ca. 4 000 katolske studenter, og med inntil nylig bare én prest, som samtidig er universitetsprest og leder av «*Newman-centeret*». Dette misforholdet er et illustrerende eksempel på et problem som kanskje kan komme til å anta helt uhåndterlige proporsjoner. I mellomtiden har det vært megen selvransakelse blant katolikker angående resultatet av den utdannelsen de har mottatt og for hvilken de har gjort så store oppofrelser. Særlig har Mgr. *Tracy Ellis* fra det katolske universitetet i Washington understreket dets skuffende lille andel i *vitenskapelig* innsats i ordets rette betydning. Men ettersom han er historiker, så har han også påvist hvor uunngåelig dette var i den første, grunnleggende fase av Kirkens vekst, da hele energien ble konsentrert om å bygge opp institusjoner, isolerte som de ofte var fra de store strømningene i amerikanske undervisningsfremskritt, og utelukket fra enhver form for bidrag fra offentlige midler.

Det kan kanskje diskuteres om ikke begrepet «katolsk universitet», med forelesninger i alle akademiske disipliner, vil trenge til en tilpasning, under presset fra nåtidens krav. Bare utgiftene til f. eks. ingeniør- og kjernefysisk avdeling er en betydelig vanskelighet, og det kan nok ofte hende at en elev som er uteksaminert ved et katolsk

(Forts. neste side)

To slags protestantisme?

Ser en nøyere etter, beskjeftiger protestantiske og katolske teologer seg idag for en stor del med de samme problemstillinger og til dels i det samme perspektiv. Pater Erik Gunnæs vurderer i denne artikkelen to representative lutherske teologers bidrag til den aktuelle debatt: Den danske professoren Regin Prenter's bok «Protestantismen i vår tid» og dr. Per Lønning's essaysamling «Utenfor allfarvei» (begge Forlaget Land og Kirke). De tar opp spørsmål som for en stor del også beskjeftiger katolske kristne — selv om svarene ikke alltid er de samme. På lengere sikt kan denne parallelitet ha en større økumenisk betydning enn den steile konfesjonelle bevissthet som fremdeles så sterkt preger forholdet mellom katolske og protestantiske kristne.

Noe av det som atter og atter slår den som forsøker å følge litt med i det som foregår av tenkning innenfor både protestantismen og den katolske kirke, er den bemerkelsesverdige paralleliteten i tankebanene. De spørsmål den moderne verden stiller kristendommen formuleres vel litt forskjellig på katolsk og protestantisk grunn, og ut fra våre forskjellige grunnstandpunkter lyder heller ikke våre svar nøyaktig likt — men vi tumler tross alt med de samme problemer, og de samme strømninger gjør seg gjeldende innen alle disse kirkesamfunn. Dette forekommer meg å være det beste bevis på betimeligheten av en reell økumenisk dialog mellom katolikker og protestanter.

Regin Prenter er professor i Aarhus. Hans bok «Protestantismen i vår tid» har nå allerede en tid foreligget på norsk. Den har ikke noe spesielt økumenisk sikte, men har tvert imot til formål å presentere den lutherske kristendom som en fullgyldig løsning. Ikke desto mindre er det lett å påpeke hovedlinjer i katolsk teologi som er helt parallelle med professor Prenters vesentlige anliggender.

Men la det straks være sagt: Dette må også føre til at en katolikk må merke bokens manglende økumeniske sikte særlig sterkt. En del av skjevhetene i Prenters fremstilling av katolske synspunkter kan til nød tilskrives de kraftige forkortninger rammen for en populær fremstilling krever. Men ikke alle. Her skorter det også på forståelse, slik at utfallene (for det må man kalle dem) mot katolisismen blir de rene slag i luften — det er umulig for oss å kjenne oss igjen i de karikaturer av «munkefromhet» og «pavekirke» (forfatteren under ordet) Prenter opererer med.

De to poler i Prenters fremstilling er på den ene side det man, med et ille sjargonpreget uttrykk, måtte kalle det eksistensielle engasjement, på den annen side det *kirkelige*. Oppgjøret med menneskets strev etter å rettferdiggjøre seg selv overfor Gud er en glitrende god moderne versjon av det lutherske tema «troen alene» — men er jo iallfall i denne form i virkeligheten slett ikke fremmed for katolsk tankegang. Og det viser indirekte i hvor stor grad den katolsk-protestantiske polemikk omkring dette emnet har vært på avveier. «Gjerningshelligheten» sniker seg nok inn både i protestantisk og i katolsk folkefromhet, og det er i *begge* leire det idag ropes vakt i gevær mot den.

Men vi mener riktignok ikke at det for å bevare det paulinske «min nåde er deg nok» er nødvendig å følge Prenter i hans kategoriske relativisering av moralen. Her kan jeg vanskelig se at han er på Det Nye Testaments grunn: «En protestantisk kristen er et menneske som er fritt i Kristus ved «troen alene», og han skal slett ikke bli noe med sin moral.» — Både ja og nei. Professor Prenter er så redd for «gjerningshelligheten» at han synes å glemme apostelens stadige tale om å vokse i kjærligheten og bli «fullmoden i Kristus».

Det annet aspekt av professor Prenters lutherdom er det sakramentale, det kirkelige. Også her arbeider katolikker og protestanter nå langt på vei med de samme tanker, men Prenter opererer med den svært enkle og tradisjonelle polemiske avvisning av den kirkelige, gudgitte autoritet — en avvisning som ikke forekommer mer overbevisende her enn ellers. Pro-

college under enhver omstendighet vil komme til å gjøre sitt hovedfag ferdig ved et «nøytralt» universitet som høyst sannsynlig vil ha bedre hjelpemidler til rådighet. En konsentrasjon av fagene ved «Liberal Arts Colleges»*) med spesielt henblikk på å bevare de menneskelige verdier som overalt nå trues av teknikkens krav, vil forbli et essensielt katolsk bidrag til virkelig almenutdannelse, og kanskje til syvende og sist et mere verdifullt bidrag enn et forsøk på å konkurrere på vitenskapelige eller praktiske spesial-felter. Det er således rart å finne at en avdeling for «forretningsadministrasjon» er en selvfølgelig del av ethvert katolsk college, men som pater Ong,

S. J. har fremhevet, så har forretningslivet med alle dets implikasjoner når det gjelder alminnelig optimisme og oppdrift en slik sosial plass i det amerikanske samfunn, at det nødvendigvis også må prege katolikkene etterhvert som de på alle plan tar stadig større del i det amerikanske liv. «Kirken mener at dette miljøet ikke skal negliseres, men åndelig frigjøres,» kommenterer han.

(Artikkel II i neste nr.).

*) Liberal Arts College tilsvarer på en måte vårt gymnasium, etter det gamle latin-skoleprinsippet, å studere de forskjellige «artes», jfr. vårt begrep artium.

fessoren tar skarp avstand fra alle former for «liberal» protestantisme, han understreker sterkt embedets nødvendighet. Han ser som lutherdommens hovedoppgave å skape et autentisk kristent *fellesskap*, der samtidig *friheten* bevares. Den katolske kirkes anliggende er jo ikke noe annet. Han ser imidlertid denne kirken som et fellesskap der enheten bare blir til på bekostning av friheten. På den annen side er den liberale kristendom en oppgivelse av fellesskapet for å redde friheten. Prenter vil plasere lutherdommen i midten, mellom disse to ytterligheter.

Det er klart at i kirken vil det alltid bestå en spenning mellom «institusjonen» på den ene side og «inspirasjonen» på den annen, og jo mer en kirke identifiserer seg med sitt jordiske apparat, sitt embede, jo mer vil den se med mistankens skjerpede blikk på alle slags profetiske ytringer — som imidlertid er uomgjengelig nødvendige for dens liv. Men for oss er det umulig å se at lutherdommen faktisk inntar denne sentrale posisjon som Prenter tillegger den, vi ser ikke annet enn at «skriften alene»-prinsippet fører anarkiet i vold.

Det er en temmelig tilsvarende problemstilling som behersker dr. Per Lønnings bok «Utenfor allfarvei». Også han fører en tofrontskrig, om enn mer på det moralteologiske plan: Mot det lavkirkelige bigotteri på den ene side og mot tendensene henimot en sekularisering av kirkelivet og fromhetslivet på den annen. En har i det hele tatt det inntrykk at Lønning meget langt på vei deler en professor Prenters syn på lutherdommens vesen og oppgave. Som Prenter forener også Lønning kravet om «eksistensielt engasjement» med en relativt sterk kirkebevissthet. Når aksepten hos de to ikke alltid er den samme — Lønning er nok mer temperert både på det ene og det annet punkt — skyldes det uten tvil den sistes sterke forankring i pietistiske tradisjoner. Denne forankringen forhindrer imidlertid ikke den norske teolog i å våge et ganske skarpt oppgjør med den «ortodokse» pietisme.

Temaet blir anslått med fynd allerede i innledningsessayet, hvis tittel lyder: «Den kristelige forløyethet». Essayet har selvfølgelig et vidt sikte; det har front mot alt «kristelig partigjengeri», der det blir viktigere å redde sitt eget lille lune fellesskap enn sannheten, og hvor hensikten får hellige både det ene og det andre tvilsomme middel. Lønning har her noen ganske utmerkede refleksjoner om forholdet mellom vesentlig og uvesentlig i kristendommen, mellom menneskets absolutte bundethet til Guds åpenbaring og absolutte frihet overfor tidsbundne former. Og vi gjør sikkert ikke urett i å se essayet *først og fremst* som et oppgjør med en aktuell og *bevisst* tendens til å installere det norske kristenfolk i en parmanent bygdepietistisk livsstil, og en absolutt isolasjon overfor alle nye problemstillinger — den økumeniske utfordring, for eksempel.

Bokens to andre viktigste essays viderefører dette synspunktet, — dels i en historisk analyse av en teologisk utvikling, dels i en stillingtagen til de problemer som har vært aktuelle i det siste ti-års teologiske debatt her hjemme. Essayet «Tre bølgerygger» gjennomgår de siste to hundre års forsøk på å tilpasse den kristne forkynnelse til den moderne verden — bølgeryggene heter rasjonalisme, liberalisme og eksistensialisme, og Lønning gir en klok og sindig analyse både av det berettigede i deres intensjoner og deres

RULETT

MILD RØKETOBAKK

Rullefin og
pipegod

ÅS NORSK ENGELSK TOBAKKFABRIKK (NETO)

konkrete svikt. Beundringsverdig er også den likevekt han viser i det hvepsebol som heter «Av dagens debatt» — her virker jo om ikke alltid spørsmålene så iallfall problemstillingen svært fremmedartet på oss katolikker (alkoholen, dansen, kvinnelige prester etc.), og vi formår ikke å interessere oss mer enn så måtelig for hele problematikken. Men Lønnings vurderinger er hele tiden preget av et harmonisk forhold mellom en sunn respekt for tradisjonell oppfatning og livsstil og viljen til åpenhet og tilpasning, innenfor det lutheriske tankemønster.

Andre essays behandler emner som mirakler, det ondes problem, menneskets skapelse. Et av de beste og mest givende tar opp forholdet mellom kunst og moral (dets tøvede tittel kan man bare beklage, og jeg slutter meg til de ikke få som tror at Lønning bare kan vinne på å soignere sin form — både sin grammatikk og sin uttrykksmåte). Dessuten inneholder boken en rekke prekenes.

Det er to viktige bøker vi her har for oss. For alle som ønsker og trenger informasjon om aktuelle problemer innen lutherdommen og den moderne lutherdoms syn på seg selv er de vesentlige. Og personlig finner jeg hos begge forfattere større slektskap med moderne katolsk teologi enn deres løsning av enkeltproblemer egentlig skulle la ane. Jeg tenker nemlig da på det *perspektiv* de velger. Det er begges ønske å plasere seg i midten, innenfor den autentiske kristne og kirkelige tradisjon. Begge er prinsipielt

(Forts. neste s.)

BLIKK på TIDEN

ALDRI MER JORDSKJELV

■ I en artikkel i «Dagbladet» (21. mars) reflekterer dr. Nic. Stang over den halstarrige viljen til fred som må være motgiften mot en politisk tenkemåte hvis tankebøner synes å bli mer og mer militært bestemt. Så helt overbevist er vi jo ikke når han noe flott gjør krigen til summen av «små menneskelige skrøpeligheter» — vi kan faktisk tenke oss en forklaring med rimeligere forhold mellom årsak og virkning. En humanisme som har gjennom- og overlevd siste verdenskrig uten å kunne bekvemme seg til å nevne *ondskapens* makt ved navn, må i våre øyne nødvendigvis få et skjær av uvirkelighet over seg. Men i hans kloke betraktninger er der jo ellers noe å hente for alle oss som med ham tror at freden er noe som først og fremst bygges i det enkelte menneskesinn:

«Da drømmen om fred var sterkere enn noensinne en dag i Tyskland, satt den unge Max Tau der nede, engasjert som alltid og opptatt av alle bevegelser som gav løfter om en bedre framtid. Transparenten som ble båret i demonstrasjonstogene nettopp da, bar ofte innskriften «Nie wieder Krieg» — aldri mer krig, og samlet tusener bak seg. I sin like levende som menneskelige selvbiografi forteller Max Tau at han en dag så «en ny tegning av Heine: Små japanere bar en transparent med innskriften *Aldri mer jordskjelv*. Den natta sov jeg ikke. Jeg verget meg mot denne tegningen, ville ikke innse at krig var en naturnødvendighet.»

Selv opplevde jeg også tegningen, kanskje i en eller annen samling. Den moret meg, og dens tilsynelatende kynisme appellerte vel mer til meg i min forholdsvis grønne ungdom enn til den vel ti år eldre Max Tau. Men etter hvert blir vi jo voksne, selv om det tar sin tid for enkelte av oss. Og som bevis på at jeg begynner å nærme meg voksen alder, tror jeg å kunne si at jeg i dag ville reagert som Max Tau.

Vi må kjempe mot den overtro at krig er en naturmakt, at den kommer over oss som en naturkatastrofe — som et jordskjelv. Den vanetenkning og — jeg hadde nær sagt — de vanefølelser som en viss type forsvarsvenner appellerer til i krisetider, er like lettvinde som falske. For vi vet at menneskenes verden alltid er under forandring, at en ny tid gir nye muligheter. Vi vet at krigen skyldes mennesker og forhold mellom mennesker, slik de blir når de organiseres i stater. Men en gang var det stamme som kjempet mot stamme, by mot by, land mot land. Nå er det blitt blokk mot blokk. Men enkelte steder i Afrika er det ennå stammehøvdinge som ikke vil la seg innordne i en større helhet og samarbeid med andre.

Vi er selv med på å velge våre ledere, de prestisjeredne politikere som har ansvaret for krig og fred. Det er dem som til sjunde og sist avgjør det, selv om de forsvarer seg med at de tvinges til krig av krefter de ikke er herre over, av tingenes egen logikk, som det heter. De lyver for seg selv og andre. Men vi, som er de andre, vi må med Max Tau innrømme at: «Freden kommer ikke til menneskene som en gave, hver enkelt må arbeide den fram i seg selv og for seg selv.»

innstilt på å holde et godt grep i stokkens begge ender; de er fullt klar over at den kristne frihet først virkeliggjøres innenfor det kirkelige fellesskap. Og under og bakom de konfesjonelle divergenser, som ikke er små, forekommer denne prinsipielle holdningen meg å være en uhyre viktig forenende faktor. Prenter taler om «to slags protestantisme»; for oss er det åpenbart med nettopp denne slags protestantisme at en samtale kan være fruktbar.

«DE DYPE VANNE»

■ Det var tydeligvis litt av en kjede-reaksjon de kristelige studentene i Oslo satte igang da de innbød Arnulf Øverland til å fremføre 2. og knapt reviderte utgave av sin ateistiske «trosbekjennelse» fra mellomkrigstiden. Kommentarene har — også før debatten degenererte til et nokså uverdigg sirkusshow mellom dikteren og vekkelsespredikanten Aage Samuelsen i Drammen nylig — dokumentert til fulle hvorfor vulgær-ateismen i visse kretser er så levedyktig her hjemme: Den får sjelden andre svar enn «personlige vitnesbyrd» — velmente, men mest nærmest ubegripelige for det menneske som ikke deler vitnets tro.

Fra et kristent synspunkt vil vantro alltid være et problem der ikke bare *erkjennelse*, men også *etisk holdning* spiller inn. Derfra kan veien være farlig kort til domsprekenen over tvileren, og til den både grove og ukristelige nedvurdering av medmennesker som består i å tilbakeføre tvilen og trosvanskelighetene entydig til en moralsk svikt. Troen er en Guds gave som intet menneske — heller ikke den oppriktige søker — kan gi seg selv. Det innebærer en ettertrykkelig advarsel til adskillig kristelig-farvet fariseisme.

Nå utelukker ikke dette at en samtale om tro og vantro nødvendigvis må peke over saksforholdet og inn mot mennesket — for troen er et personlig eksistensielt anliggende som engasjerer dypere og mer enn den kalde logikk.

Det er dette professor Eiliv Skard gjør i en verdig og vel avveid kommentar til Øverlands foredrag («Diktning og livssyn» — «Aftenposten»s kronikk 24. februar, der han blant annet skriver:

«Den svenske filosofiprofessor Ingemar Hedenius rettet som kjent for en tid siden et voldsomt angrep på kirke og kristendom. I sin bok «Att välja livsåskådning» dynger han på hverandre argumenter mot de kristne trossetninger. Men det mest interessante i boken er faktisk de ti siste linjer. Forfatteren har talt om Kristus: han var syk, han var en paranoiker, *men* — han var viss på at han var den eneste vei til frelse for en forlatt verden. «Därför», fortsetter Hedenius, «kan jag aldrig betrakta bilden av den korsfäste utan att känna ett styng i hjärtat. Ofta känner jag något som liknar förskräckelse och skam vid anblicken av detta kors, som så våltaligt påminner mig om vilket släkte jag tillhör. Och när jag vänder mig bort, kan det kännas obeskrivligt tungt. Kommer det så aldrig en tid, då denna symbol har förlorat sin mening? Skall aldrig den tiden komma, då vi med gott samvete kan tänka, att korset talar inte längre sanning? Att det bara har historiskt intresse?»

Professor Skard mener at en her når inn til mennesket, og mon han ikke — overfor en åpenhjertig Hedenius — har rett i å fastslå at dette er et vesentlig moment i diskusjonen om tro *contra* vantro:

«Her *lytter* man — som alltid når der tales med drastisk ærlighet. Hedenius lar oss forstå at hans argumenter i virkeligheten lar ham selv stå dypt utilfredsstilt. Her taler menneske til menneske, og vi befinner oss på de dype vanne som betegner vår faktiske, menneskelige situasjon.»

Det er godt og riktig sett.

«EINE GRAUSAME SALBE»

■ Debatten om Fellesmarkedet går videre — «Vår Kirke» har, som allerede nevnt tidligere i «St. Olav», lagt opp til en givende meningsbrytning om en side ved saken som nesten

Eiliv Skard

- menneske til menneske.

drukner i markedsanalysene og handelsstatistikkene: De kulturelle og religiøse følger av den europeiske integrasjon.

Efter professor Johan B. Hygen' ettertrykkelige «nei» («St. Olav» nr. 6) følger et like bestemt «ja» fra magister Carl Fredrik Engelstad («Vår Kirke» 17. mars). Engelstad skriver blant annet:

«Når Hygen anfører at vi står i en internasjonal kultur-sammenheng også uten Fellesmarkedet, så er det naturligvis riktig. Men er denne sammenheng så sterk at den bringer oss på høyde med den almene europeiske kultur?»

Vår filosofiske kultur er omtrent lik null, og bare svake døninger av den europeiske åndsdebatt når oss her på berget — og interesserer bare en utvalgt krets. Essayistisk litteratur er så dårlig forretning at forlagene knapt tør utgi den, og gjør det i stadig ringere utstrekning. Til tross for en påfallende dramatisk blomstring rundt omkring i Europa skrives det knapt et brukbart skuespill i Norge, og teatrene arbeider under de mest ynkværdige provins-vilkår og med en tilsvarende kunstnerisk standard. Først etter krigen oppdaget norske lyrikere at det fantes en moderne lyrikk ute i Europa, og de tilløp til moderne lyrikk vi har idag skaffer ikke dikterne så mye som salt til brødet. Norsk romandiktning befinner seg i det ytterste forfall. Da det for noen år siden ble utlyst en konkurranse om et skulpturalt Nansen-monument, ble det ikke innlevert ett brukbart utkast. Norsk malerkunst spiller ingen som helst rolle i den internasjonale sammenheng — Munch er vårt eneste navn. Vi lar våre museer og vårt kulturvern forfalle. Vi fikk en fast opera 150 år etter våre nærmeste naboland, den er ikke mer enn 3—4 år gammel. Norges hovedstad har, efter desenniers strevsomme forhandlinger, ennå ikke vedtatt et prosjekt for noe så elementært som et konserthus. *Et cetera ad nauseam.*

Hva er det egentlig vi briker oss av?

For Fellesmarkedets motstandere, også for Hygen, figurerer katolisismen som det store åndsspøkelse innenfor Fellesmarkedet.

Rent bortsett fra at vår inntreden i Fellesmarkedet er avhengig av det overveiende protestantiske Englands og det helprotestantiske Danmarks holdning til problemet, vet jeg ikke bedre enn at det renhårig lutheranske Norge gjennom mer enn 400 år har mottatt sine vesentlige teologiske impulser fra det store fellesmarkedsland Tyskland. Om denne ensidige trafikk religiøst og kulturelt har vært en fordel for Norge, kan saktens diskuteres, men kjensgjerningen står ihvertfall der.

De katolske fagforeninger i Belgia og Frankrike er lokale fenomener, som for en vesentlig del skyldes at den doktrinære marxisme spiller en ganske anderledes fremtredende rolle i disse land enn hos oss, og kommer selvsagt ikke til å få den fjerneste innvirkning på norsk innenrikspolitik.

Og hvis den norske kirke føler den katolske kulturåpenhet og kulturkvalifikasjon som en utfordring, så er denne utfordring så betimelig som den overhodet kan bli.

Det er i det hele tatt bare den norske kirke selv som avgjør hvorvidt et mer intimt samkvem med Europa skal bety en fare for den. Har den en tro, en forkynnelse, en tankekraft, en sosial ansvarsfølelse, en kulturåpenhet som holder mål? Hvis den ikke har det, er det forståelig at den er redd. Men det burde den i så fall være enten vi står innenfor eller utenfor Fellesmarkedet, for da er dens skjebne under alle omstendigheter beseglet.

Og hvis den har det — hvorfor er den så redd?»

Frater Candidus.

PATRIARK ATHENAGORAS TIL ROMA?

I et intervju med et italiensk pressebyrå nylig erklærte den ortodokse patriark, Athenagoras I av Konstantinopel, at han gjerne ville besøke paven — om enn «under visse betingelser». Noen dager senere utdypet han overfor en representant for det katolske pressebyrået KNA sin idé. Det er nå på tide, erklærte patriarken blant annet, at vi kommer over fra monologen til dialogen. De kristne samfunnene må forlate de skyttergraver de så lenge engstelig har forskanset seg i uten å merke at de i mellomtiden er blitt omringet på alle kanter av en ny fiende. For å bryte isolasjonen var patriarken for sin del rede til å oppgi denne skyttergravspolitikken for å stille seg inn i en felleskristen front. «Og derfor vil vi avlegge vårt besøk i Roma,» sa patriarken, «for at vi kan omfavne hverandre, gråte over den lange adskillelsen, og uttrykke vår sorg over fortiden og vår glede over fremtiden. Siden ville løsningen på alle andre spørsmål komme av seg selv: Kristenheten er splittet fordi vi mangler kjærlighet. Derfor er det nå nødvendig å fremme den gjensidige kjærlighet ved personlige bekjentskap og kontakter.»

Videre erklærte Athenagoras I at det var en fullstendig enhet han ville strebe etter. «Det er vårt ønske å vende tilbake til tiden før skismaet i 1054, uten å stille spørsmålet om hvem som bærer ansvaret for det.»

Patriarken uttalte også at han fulgte forberedelsene til det kommende konsil med største interesse, og når det gjaldt pave Johannes XXIII, som har innkalt konsilet, og som patriarken omfattet «med stor kjærlighet og stor respekt», ville han, mente Athenagoras, gå over i historien som en av dens store skikkelser.

Omtrent samtidig med dette intervjuet uttalte imidlertid patriarkens representant ved Verdenskirkerådet, biskop Emilianos, sin kritikk av pave Johannes' nylig utsendte ensykliska over pave Leo I, der pavens primat blir slått fast i ordelag som etter biskopens mening ikke er forenlig med de økumeniske synsmåter Johannes XXIII har gjort seg til talsmann for annetsteds.

I fastetiden og påsken kan man ikke unnvære:

MESSE BOKEN

MISSALE ROMANUM
latin og norsk

for alle dager i kirkeåret, med innføringer og forklaringer
og tillegg av bønner, litanier og kyriale

UTGITT AV OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Gjeteskinn — sort, blått, brunt m. gullsnitt kr. 60
Plast — sort, blått, burgunder m. farvesnitt kr. 40

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersveien, 5, Oslo
Telf. 42 31 70

Akersgaten 28
Oslo

VATIKANET

Observatører til konsilet.

Den tyske evangeliske kirke har nå oppnevnt sin offisielle observatør til det forestående konsil. Det er den kjente teologiprofessoren Edmund Schlink fra Heidelberg, som siden 1947 leder det økumeniske institutt ved universitetet der. Professor Schlink vil allerede i denne måned ta opp sine funksjoner i Roma.

Samtidig meldes at Mgr. Willebrands fra sekretariatet for kristen enhet har avlagt et besøk hos patriarken av Konstantinopel for å forhandle om utsendelsen av ortodokse observatører til konsilet. (KNA).

155 helgener på 374 år.

Siden den romerske rituskongregasjon ble opprettet og overtok oppsynet med helgenkåringene, i 1588, har kirken proklamert 155 mennesker som helgener og dessuten tillatt å betegne 116 som «salige». For øyeblikket er 2270 kasus til behandling ved kongregasjonen. Av statistikken kan en sannsynligvis slutte at det er de aller færreste av disse sakene som vil føre frem til salig- og helgenkåring.

TYSKLAND

Kollekt ga 23 millioner DM.

Den adventskollekten som ble foranstaltet i desember av de tyske bispedømmer, viser seg nå å ha innbragt 23 millioner DM. Kollekten, som ble stilt under mottoet «Adveniat» har til hensikt å understøtte religiøse institusjoner og oppgaver i Latin-Amerika. Med disse pengene vil man kunne støtte i alt 167 projekter. Det dreier seg i første rekke om bygging og utvidelse av presteseminarer, dernest om stipendier til 500 teologistudenter og endelig hjelp til andre institusjoner.

I fasten går imens aksjon «Misereor» av stabelen, for fjerde år på rad. Det er de tyske katolikkers kollekt for hjelp

til de underutviklede land. Denne kollekten ga alene ifjor nesten 50 millioner DM. I sitt opprop om å understøtte aksjonen erklærer biskopen blant annet: «Ingen av oss kan si: Jeg visste det ikke! Jeg visste ikke at av tre mennesker på jorden lever to i sult og elendighet, i den bitreste nød. For dere vet alle hvor rystende og hvor dypt beskjæmmende for oss denne nøden er. Vi må ikke være medskyldig i at den fortsatt består.» (KNA).

Biskopelig takk til protestantene.

I en pressekonferanse i anledning av at den tyske Katholikentag 1962 er forlagt til Hannover, uttalte stiftets biskop, dr. Janssen, blant annet sin varme anerkjennelse av protestantenes velvillige holdning overfor diaspora-katolikkene. Ikke mindre enn 1000 evangeliske kirker og menighetshus har i de siste årene vært stilt til de spredtboende katolikkers disposisjon når de trengte det. På grunn av flyktningestrømmen er antallet katolikker i bispedømmet Hildesheim mer enn fordoblet. Uten den generøse bistand fra de protestantiske kristnes side ville det ha vært umulig for bispedømmet å drive en effektiv sjelesorg, uttalte biskop Janssen. (KNA).

SØR-AMERIKA

Religiøs uvitenhet skremmende.

Ifølge en uttalelse fra lederen for den latin-amerikanske komité for trosspørsmål, Mgr. Rossi, er 70 % av befolkningen i disse land «religiøse analfabeter». «Så lenge dette spørsmålet ikke er løst, er det umulig å bygge noe opp,» erklærte han.

Påskens liturgi på grammofonplater:

Palmesøndag - benediktinere i
Ligugé, 30 cm kr. 30.—
Skjærtorsdag - Ligugé, 30 cm » 30.—
Langfredag - bysantinsk, 25 cm » 25.—
Påskenaft - Ligugé, 30 cm .. » 30.—
Påskenaft i den russiske kirke » 25.—
Påskedag - Beuron, 30 cm .. » 40.50
Påskedag - En-Calcat, 17 cm » 12.—

ST. OLAV BOKHANDEL

Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70

«MEN HVEM SIER DERE JEG ER?»

En nøkkel til evangeliene.

Til bruk i ungdomslag og studiesirkler har sr. Marie-Louise O.P. utarbeidet et bibelkurs som vil kunne fåes kjøpt ved henvendelse gjennom Unge Norske Katolikkers Forbund, Akersveien 5, Oslo.

Bibelkurset koster kr. 5, og egner seg utmerket til selvstudium.

E. M. JACOBSEN

Bakeri & Conditori

Akersgt. 67

BERGENS-

FIRMAER

A/S Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

BERGEN

Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, Radio-
og Utstysforretning

TORNØEGÅRDEN - BERGEN

Johan H.
BENZON
A/S

En gros - Telefon 10106

Eches Farvehandel

NYGÅRDSGT. 4

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Solheimsgt. 25
Tlf. 99 016 Bergen

A. K. EGGE A/S
Frukt og grønnsaker
En gros

Våre bekjente Myhre Heiser leveres over hele landet.
JONAS MYHRE BERGEN
JONAS MYHRE A/S OSLO
A/S MYHRES MASKININDUSTRI
BERGEN - OSLO

All slags
skadeforsikring

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

Komiteen har i de siste år delt ut 250 000 bibler. Det er dens mål i løpet av de neste 5 år å kunne utdanne 100 000 legfolk som kateketer. Prestemangelen er som kjent uhyre stor, det minimum som egentlig trenges bare som øyeblikkelig hjelp, er 30 000. Samtidig forlyder det fra Spania at man der på grunn av plassmangel i seminarene må avvise 3 000 prestekall hvert år. Man vil nå gjøre alt for å unngå dette og sørge for at det overskytende antall kall kan dirigeres til Sør-Amerika.

Antallet protestanter i Sør-Afrika er på ett år steget med 10 %, til 7,3 millioner i 1961. (KNA).

USA

Biskopene bekjemper høyre-ekstremistene.

I USA er det på ny ved å vokse frem en rekke mer eller mindre fascist-pregede organisasjoner. Blant dem er *John Birch Society*, som også teller en del katolikker blant sine medlemmer. Den offisielle katolske organisasjonen *National Catholic Welfare Conference*, som understøttes av episkopatet, har derfor utsendt en brosjyre hvor det blir gjort

oppmerksom på farene ved disse tendensene. Karakteristisk for denne retningen er at de gjør alt og alle til kommunister eller -sympatisører, således f. eks. presidentene Eisenhower og Kennedy. (KNA).

ISLAND

Ny prest — og messebok.

Nylig er det utkommet en latinsk-islandsk messebok for søn- og festdager, for Islands 800 katolikker. Samtidig meldes det at en innfødt islandsk prest ble viet før jul. Han er — såvidt vites — den eneste innfødte islandske geistlige foruten biskopen, Mgr. Gunnarsson.

Gjør som vi
kjøp Deres bøker i

SVEINDALS BOKHANDEL

Mandal

MOLDE
J. ORTEN & CO. Aut. Installatør — Radio Tif. 475
ERLING OUTZEN Bakeri & Konditori Tif. 182 - 282

M. GUNDERSEN EFTF. E. Skaget Alt i fisk
BOLSØY MEIERI A/L Molde Tif. 183 — 191 — 751
M. BRECKE Glassmagasin Molde

Molde- firmaer	U. AANDAHLS EFTF. A/S — Molde — Manufaktur - Trikotasje - Konfeksjon Sengeutstyr - Reiseeffekter Linoleum
 Manufaktur — Konfeksjon Skotøy Tif. 140 - 1070	A. Hanssen & Sønn Kjøttvareforretning Tif. 179
DAHL'S BOKHANDEL Molde Besøk denne moderne forretning, med godt utvalg i bøker papir, foto m. v.	HORSGAARD & CO. Fisk — Fiskematforretning Tif. 816 — 744
ENDRE RØSOK Alt i skotøy Tif. 317	JOHS. WOLD ELEKTRISK FORRETNING AUT. INSTALLATØR BUSSHOLDEPLASSEN - MOLDE
A. LØNSETH Jernvarer - Byggeartikler Kjøkkenutstyr	O. WIIG Farvehandel Tapeter Molde — Telefon 127
STORGATENS KOLONIAL A/S Molde Tif. 505	ROY GJØRTZ Rørleggermester Tif. 683 — 1083
 Tif. 461.	

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCE BUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

A/S Norsk Medicinsk Varehus

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell - Elektromedisin - Røntgen

Pilestredet 7
Tlf. 33 43 70
OSLO

Service-avdeling
Apotekerveita 4 - Tlf. 24 921
TRONDHEIM

Joh. Weydahl & Co

Oslo - Centralb. 68 18 07

**KAFFE
og
HERMETIKK
en gros**

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Fargehandlvarer
Kjøkkeninnredning og utstyr

THIIS & CO A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

WISBECH

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

**THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI**

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

*En kjærkommen
gave:*

VIEVANNSKAR
i porselen kr. 5.00

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Gralligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

ØVRE SLOTTSGATE 8, OSLO

Brevskolen om den katol-
ske kirkes tro og moral.

Spørsmål besvares
av lærerne.

Skriv etter prospekt.

Katolsk Informasjon

P.boks 3664

Oslo.